

Östanvinden

Nr: 1, 2009

Ordförande har ordet:

Ett nytt år 2009 har precis börjat. Det innebär 10-årsjubileum för vår förening, för mig börjar mitt sista arbetsår innan pensioneringen.

Vi hoppas givetvis att det blir ett positivt skolbiblioteksår. Att skollagsförslaget innefattar skolbiblioteken och att Skolverket får ett uppdrag på skolbiblioteksområdet. Några särskilda utfästelser på nyårsafton har jag slutat med för länge sedan, det räcker så bra med alla de ambitioner vi redan har med vårt arbete. 10 år, då är det frestande att tänka tillbaka och jämföra. Jag får alltid höra att jag är en obotlig optimist, (de lever faktiskt ca 7 år längre än en pessimist påstår man) men nog känns det som om synen på skolbiblioteken är mer positiv och tydlig på många håll. Det känns som vi är rätt nära att kunna nå ända fram.

Det vore ju en nåd att stilla bedjan om att få uppleva detta efter snart 35 år i branschen. Att få känna på medvind när motvind har varit det man vant sig med. Hur vi skall fira vårt 10-års jubileum återkommer vi till, men nog kommer vi att ses under trevliga former under året. Håll ständigt utkik på vår hemsida, där hittar du alltid aktuell information.

<http://www.skolbibliotek.se/>

Christer Holmqvist ordf.

Innehållsförteckning:

Skolforum 2008	sid 2
Digitala Akademiens nätverksträff på Nalen - Tema: Lärande och dataspel	sid 4
Ny version av SkolbibliotekÖsts tumregler	sid 4
Vem tar ansvar för framtiden? - NIK-konferens 2008	sid 5
Årets skolbibliotek	sid 6
Våga berätta - historien fortsätter på biblioteken	sid 7
Lusten till läsning - minnesanteckningar från ett seminarium i Riksdagen	sid 8
Kalendarium	sid 10
Styrelsen	sid 11

Medverkande i detta nr:

Cecilia Bengtsson, Skolbiblioteks-
centralen, Ekerö

Christer Holmqvist, Mediateket,
Utbildningsförv. Sthlm

Samtliga foton:
Christer & Anette Holmqvist

Skolforum 2008

Cecilia Bengtsson, skolbibliotekssamordnare på Ekerö ger här sina reflexioner från förra årets upplaga av Skolforum.

Axiells monter: Christer Holmqvist , Fredrik Ernerot och Johanna Karlén

Skolforum är ett myller av människor, montrar, pyssel, böcker, idéer och möten.

Att Stockholm stads utbildningsförvaltning hade satsat mycket för att delta på årets Skolforum märktes och jag uppskattade att många av Stockholms skolors montrar gjort lite extra för att synas och höras i myllret. I Bonnier utbildnings monter träffade jag Linda Spolén som visade sitt Litteraturspel som släpps i januari. Vi ser med spänning fram emot att få prova och titta närmare på spelet som handlar om litteratur i allmänhet och vissa utvalda titlar med frågor kring de böckerna.

I montern **Kod-Knäckarna** fanns information om deras ideella förening som vänder sig till föräldrar som undrar varför deras barn har svårt att få ordning på bokstäverna
<http://www.kodknackarna.se/>

Jonas Hällebrand IKT-pedagog på Gunneboskolan höll flera presentationer i Skolverkets monter tyvärr missade jag honom men hans blogg är alltid lika intressant
<http://ikt-pedagog.blogspot.com/>

Muntligt berättande intresserar mig lite extra mycket just nu. Det var därför med stor nyfikenhet som jag ville lyssna till Lena Gramstrup Olofgörs. Hon arbetar på UR med berättande för barn. Hennes bok heter *Berätta för mig - vägar till barns berättande* och i den presenteras bland annat en metod för att locka fram barns egna berättelser. Det handlar mycket om att låta barnen berätta sina historier och att lyssna på dem. Metoden är mycket enkel, barnet berättar utifrån orden "det var en gång". Den som lyssnar antecknar precis vad barnet säger och lyssnar koncentrerat, när berättelsen är klar läser lyssnaren upp historien.

Jag avslutade dagen med att lyssna på Fredrik Ernerot ordförande i Skolbibliotek Väst och Christer Holmqvist ordförande i Skolbibliotek Öst. De höll en presentation i Axiells monter och rubriken var *Framtidens skolbibliotek*. Christer och Fredrik konstaterade att visionerna om att skolbiblioteken ska skrivas in i skollagen håller på att förverkligas.

Stockholms skolor på Skolforum

Från många olika håll kommer nu signaler om att det kommer en skrivning om skolbiblioteken i det förslag till ny skollag som är på gång och som ska presenteras senare i vår. Angående visioner så efterlyser Christer och Fredrik visioner om vad ett skolbibliotek faktiskt är och vad vi vill med våra verksamheter. De anser dock att varje skolbibliotek ska vara en spegel av elevers, lärares, rektors och skolbibliotekaries tankar kring verksamhetens funktioner. På frågan om vad ett bra skolbibliotek är kan Årets skolbibliotek, Fässbergsgymnasiet i Mölndal, ge en del idéer och tankar kring och vi fick höra lite om deras verksamhet genom Fredrik.

Läs mer på skolans webbsida:
<http://www.fberg.molndal.se/>

Hur ska framtidens skola, lärande och skolbibliotek egentligen vara och fungera? En uppsjö idéer, tankar, visioner, metoder och medel finns vilket Skolforum ger många smakprov på. Jag tror inte att det är verktygen och metoderna i sig som är de viktiga. Nej, för mig handlar framtidens skola och skolbibliotek om en mängd olika sätt att bemöta elever utifrån deras lärstilar, förutsättningar och viljor. Kunskap och lusten att lära, skapa och utvecklas finns överallt det är bara att ta för sig. Vi på skolbiblioteken har förutsättningar att bemöta detta och vi är viktiga nu och i framtidens skola!

Cecilia Bengtsson

Utdelningen av priset Årets skolbibliotek, var en aktivitet, men det ägde rum ytterligare aktiviteter med skolbiblioteksanknytning.

Elisabeth Ljungdahl, ny i styrelsen, visade hur man använder skolbiblioteket som en pedagogisk resurs på Snösätterskolan. Vår medlem Christina Erntsson, Engelbrektskolan visade hur man integrerar IKT i undervisningen.

Christina Erntsson, Engelbrektskolan

Elisabeth Ljungdahl, Snösätterskolan

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Digitala Akademin nätverksträff på "Nalen"

Tema: Lärande och dataspel

Det kan vara intressant att veta hur andra lärare har arbetat med spel och kanske därifrån hämta idéer till sin egen undervisning. Den möjligheten fick Stockholms lärare den 18 november 2008 under en inspirationskväll i Digitala Akademin regi.

Några inbjudna talare berättade om projekt där spel, mobiltelefoner och GPS-teknik har berikat undervisningen.

Läs Anette Holmqvists utförligare dokumentation från kvällen.

<http://itforpedagoger.skolverket.se/teman/spel/artiklar/hamtaideer/>

Här hittar ni lite mer information om vad Digitala Akademin är och kan se mycket av det som händer som videoinspelningar. En mängd föreläsningar m.m. kan ni hämta här också.

<http://www.digitalaakademin.se/utbildning/Nalen/default.aspx>

Christer Holmqvist

Ny version av SkolbibliotekÖsts tumregler

2002 kom den första versionen av våra tumregler och nu har Matz Flodin och Sara Lindwall bearbetat dem. Ni hittar dem på vår startsida

<http://www.skolbibliotek.se/ost/tumregler.htm>

De skall givetvis ständigt vara utsatta för omarbetning, så hör av er till någon i styrelse om ni har något ni vill ändra eller lägga till.

Christer Holmqvist

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Vem tar ansvar för framtiden?

NIK-konferens 2008

Vem bär ansvaret för att våra elever kan orientera sig i den ständigt ökande mängd information som finns på nätet? Vem ser till att våra elever blir informationskompetenta och klarar framtida studier?

Detta var temat när Nätverket för Informationskompetens höll sin fjärde konferens, denna gång på Östra Reals gymnasium i Stockholm den 21 november 2008. Nätverket består av tre gymnasiebibliotekarier: Veit G:son Berg, Stockholm, Hanna Johansson, Stockholm och Einar Spetz, Vallentuna samt av gymnasielärare Göran Brolund från Uppsala.

Hanna sitter i vår styrelse, Veit är medlem och både Göran och Einar har föreläst i samband med våra årsmöten.

Årets föreläsare var Agneta Lantz, universitetsbibliotekarie på Linköpings universitet, Einar Spetz, Vallentuna gymnasium och Stefan Pålsson, frilansskribent som omvärldsbloggar åt både Skolverket och KK-stiftelsen.

En utförlig dokumentation av konferensen har Ulf Jämterud skrivit på Kolla källans webbplats.

<http://kollakallan.skolverket.se/informationsokning/artiklar/nik08/>

Minnesanteckningar från gruppdiskussionerna och dokumentation från de tidigare konferenserna hittar ni på webben:

<http://www.skolbibliotek.se/nik/>

Christer Holmqvist

Årets skolbibliotek 2008

Traditionsenligt delade Nationella Skolbiblioteksgruppen, NSG, ut priset till Årets skolbibliotek 2008 under Skolforum i Stockholm. Den här gången gick priset till Fässbergsgymnasiet i Mölndal.

Priset delades ut direkt efter att Jan Björklund invigt mässan. Prisutdelare var i år Jans partikamrat Cecilia Wikström, v. ordf. i kulturutskottet, tillsammans med vandringsprisets upphovsman, Sven Nordqvist.

Priset består av ett författarbesök och ett vandringspris i form av Sven Nordqvists tavla .

Juryns motivering till priset: Fässbergsgymnasiet har i ett studiecentrum samlat de resurser som krävs för att ge alla elever, oberoende av förutsättningarna, en god möjlighet att klara gymnasiestudierna. Genom den samarbetskultur som vuxit fram mellan lärare och bibliotekarier har eleverna blivit vinnare. Den öppna och välkomnande atmosfären i Studiecentrum gör att även den mest ovane användare känner sig välkommen.

Samtliga sex personer som arbetar i studiecentret vid Fässbergsgymnasiet hade kommit till Stockholm tillsammans med förvaltningschefen. De var ytterst stolta över priset, vilket är resultatet av en lång genomtänkt process. De var en av de deltagande skolorna i det så kallade "Helvetesgapet", ett skolbiblioteksprojekt i Västra Götaland på uppdrag av Skolverket som genomfördes 2000-2003.

Christer Holmqvist

Personalen vid Fässbergsgymnasiets studiecenter i Mölndal

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

VÅGA BERÄTTA

-HISTORIEN FORTSÄTTER PÅ BIBLIOTEKEN

Med stöd av Statens Kulturråd har biblioteken på Ekerö utlyst 2008-2009 till ett temaår för muntligt berättande. Under hösten och våren bjuder folk- och skolbiblioteken på en mängd arrangemang.

I urminnes tider har berättandet kittat oss samman. Berättelsens kraft är fortfarande stark, lustfylld och nödvändig. Genom att satsa på muntligt berättande i olika former och till olika målgrupper vill vi stärka den muntliga berättartraditionen på Ekerö. På webben finns info om de aktiviteter och program som äger rum.

www.ekero.se/berattarblogg

MÅL FÖR VÅGA BERÄTTA

- Att muntligt berättande på Ekerö lyfts fram och stärks.
- Fortbildning för bibliotekets personal i muntligt berättande mm.
- Ge barn och ungdomar på Ekerö bra berättelser och inspirera dem till eget berättande.
- Inspirera skolpersonal att använda sig av berättande i sin undervisning mm.
- Bjud in allmänheten till diverse aktiviteter i berättaranda.

"I sagans skog där snurrar sagans slända och spinner tråd som blank som solen är,
i sagans skog kan nästan allting hända, och nästan allting händer också där"

Lennart Hellsing

Cecilia Bengtsson

Lusten till läsning – minnesanteckningar från ett seminarium i Riksdagen

Torsdagen den 12 mars anordnade Folkpartiet ett seminarium i riksdagen om barns läsvanor och om skolbibliotekens roll för att stimulera läsning bland barn och ungdomar. Man hade inbjudit en panel med representanter från Svenska Barnboksakademin, Jujja Wieslander, Christina Björk och Sven Nordqvist, från Svenska Barnboksinstitutet Gabriel Romanus och från Nationella skolbiblioteksgruppen, som representerades av Kalle Güettler. Moderatorer var Christer Nylander och Cecilia Wikström, välkända för rapporten **Skolbibliotek för alla**.

En glad överraskning var att skolminister Jan Björklund hade tagit sig tid att besöka seminariet. Han höll ett anförande där han berättade att han ansåg att läsning är det mest centrala skolan som skall ägna sig åt. Lågstadiet är därför skolans allra viktigaste del och läsning är grunden för allt annat. Han gav fem punkter för hur det kan bli bättre:

- Tydliga mål i läroplanen vad eleverna skall kunna när de lämnar åk 3.
- Nationella prov för att utvärdera att vi nått målen.
- Satsning på speciallärare för att hjälpa de elever som inte klarar sig. Staten kommer att ge stöd till en läsa-skriva-räkna-satsning. Skolor/kommuner kommer att få medel till att anställa speciallärare.
- Se över och reformera lärarutbildningen.
- Återinför lågstadieläraren som specialist på läsning.

Jan Björklund

Jan Björklund avslutade med att betona skolbibliotekets centrala roll och att han vill verka för att det skrivs in i den kommande skollagen. Det återstår dock ett förhandlande med olika grupper om hur det skall formuleras.

Nu vidtog det egentliga programmet där samtliga panelmedlemmar fick hålla ett anförande och berätta om sin organisation. Jujja Wieslander inledde med att betona att lusten till läsning börjar tidigt och kräver vuxna som stöd. Detta fick också starkt stöd av starka röster som Christina Björk och Gunilla Bergström, som liksom många andra av åhörarna, menade att det måste börja med små barns läsning, det vill säga mötet med den högläsande vuxna.

Sven Nordqvist slog ett slag för den möjlighet till att stanna upp och reflektera tillsammans med en bok som den enskilda läsningen ger.

Det är ett annat tempo och man kan ta tid på sig. Skolbiblioteken är viktiga för skolors möjlighet att ge en speciell bok till en speciell elev. Det är också viktigt att inse att dagens skolungdomar ju faktiskt är morgondagens föräldrar och att man ska börja NU.

Kalle Güettler berättade om Nationella skolbiblioteksgruppen och berömde den tidigare nämnda skolbiblioteksrapporten från folkpartiet. Han berättade att han gått in på Skolinspektionens webbplats för att söka på vilka uppdrag de har fått av regeringen vid inspektionen av förskolor och grundskolor. Ord som läsning, bibliotek i olika kombinationer ger noll träffar. Han gav också, via en presentation av sitt eget skolbibliotek, en bra bild av vad skolbiblioteket kan bidra med i skolan.

Gabriel Romanus, FP-politikern och numera även ordförande i Svenska Barnboksinstitutet fick avsluta det hela. Han betonade föräldrars viktiga roll och nämnde bland annat den välkända Belfield-metoden. Gabriel Romanus ansåg också att lärarutbildningen borde bättre lära ut hur man samarbetar med hemmen. Han sammanfattade också det som diskussionerna med publiken kommit fram till, nämligen att de tre benen föräldrar, skolbibliotek och folkbibliotek är lika viktiga för att stimulera till läsning.

Christer Holmqvist

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Kalendarium

Bokprovning	10 mars -16april, 2009 Svenska barnboksinstitutet, Stockholm	Mer info: http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/normalpage.aspx?id=424&epslanguage=SV
Landskonferensen 2009 for skolebibliotekarere: Skolebibliotekarere - skolebiblioteket - skolens dynamo for bedre undervisning	26-27 mars, 2009 Quality Hotel Olavsgård, Norge	Mer info: http://www.bibsent.no/kurs/2009/landskonferanse.aspx
Framtidens skolbibliotek - med avstamp i utvecklingsprojektet SökaSpråkaLära, SMiLE och Många SMiLE	23-24 april, 2009 Malmö	Mer info: http://www.mah.se/templates/Page_94262.aspx
SkolbibliotekÖsts Vårutflykt - besöker skolbiblioteken i Nyköping	8 maj, 2009 Nyköping	Mer info: http://www.skolbibliotek.se/ost/program.htm
Framtidens lärande	19-20 maj, 2009 Stockholm	Mer info: http://www.diu.se/framlar/
Andra kalendarier av intresse:	Svensk Biblioteksforening	http://www.biblioteksforeningen.org/g/almanacka.html
	Svenska Barnboksinstitutet	http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/NewsEvent.aspx?id=783&epslanguage=SV
	Datorn i utbildningen	http://www.diu.se/kalender/default.asp
	Skolbibliotek.se	http://www.skolbibliotek.se/program.htm

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Styrelsen:

Ordf: Christer Holmqvist Mediateket, Stockholm	christer.holmqvist@utbildning.stockholm.se 070-463 39 64
Vice ordf: Matz Flodin Fredrika Bremergymnasiet, Haninge	matz.flodin@haninge.se 08-606 77 88
Sekr: Anita Höglund Tumba bibliotek, Botkyrka kommun	anita.hoglund@mldata.nu 08-530 629 40
Kassör: Ingrid Bergenudd Kärntorps gymnasium, Stockholm	ingrid.bergenudd@utbildning.stockholm.se 08-508 32 525
Birgitta Wallmark Mediateket, Stockholm	birgitta.wallmark@utbildning.stockholm.se 070-463 39 67
Kristoffer Gren Hornstulls bibliotek, Stockholm	kristofer.gren@kultur.stockholm.se 08-508 30 862
Elisabeth Ljungdahl Snösättraskolan, Rågsved, Stockholm	elis.ljungdahl@telia.com 070-4218760
Hanna Johansson Enskilda Gymnasiet, Stockholm (föräldraledig)	hajo@enskildagymnasiet.se 08-545 112 21
Cecilia Bengtsson Skolbibliotekscentralen, Ekerö	cecilia.bengtsson@ekero.se 08-560 393 30 073-660 43 31